

nikdar posebnega pomena — zakaj? bilo je uže o svo-
em času v „Novicah“ povedano.

Sadno drevje razvija največjo množino sadnih str-
žev na zgornjih in zvonanjih delih svojih vej, sosebno
svojega najzgornejšega vrha zato, ker tem delom naj-
več, najboljšega in najkrepkejšega drevesnega živeža
iz korenin preko debla prihaja in najbolj naravnost
pritaka, ter so ob enem svitlobi, zraku in toploti naj-
bolj direktno razpostavljeni.

Ako odstranimo sadnemu drevesu ob pričetku iz-
goje njegovega vejinega venca glavno osrednjo vodi-
teljico, odvzeli smo mu s tem tudi ob enem poglavitno
sredstvo totalno, brez katerega ne more se več v svo-
jem vrhu pravilno v ravno mér in naravno lepo raz-
vijati se. Stranske vrhove veje po odstranitvi osrednje
voditeljice res da nekoliko več živeža dobivajo in se
s tem bolj očvrstijo, ali pa pri vsem tem sadnemu dre-
vesu umetno prizadete hibe nikoli in nikdar več po-
polnem nadomestiti ne morejo. Naravnost rečeno:
z glavno vrhovo voditeljico odvzame se sadnemu dre-
vesu ob enem tudi veliko drugih stranskih vej, češulj
in sadnih stržev (dosledno i najokusnejših sadežev),
katere bi sadno drevo ob pravi naravni vrhovi obliki
izdatno, krepko in čvrsto preživljati moglo. Glavni
osrednji sadni vrh nam brez posebnih nezgod najokus-
nejšega sadja perijodično rodi in daje; ako drevesu
pri izgoji njegove vejine krone odstranimo glavni vo-
diteljni podaljšek njegovega debla na vzgor, pripra-
vimo s tem ob enem tudi sami sebe ob najboljše sa-
deže, katere bi nam sadno drevó sicer dosledno rodilo
in donašalo — za vselej. Piramidalna in kroglasta
oblika drevesnega venca z osrednjo glavno voditeljico
je sè svojim zunanjim površjem zraku, svitlobi in po-
trebni toploti na vse strani enakomerneje v blagodejni
upliv bolj prosta razgrnjena, nego je ona kotlasto-ko-
ševa, katera je domačemu sadjerejcu preje v škodo
nego v korist, kar je tudi popolnem naravno.

Res je, da stranske vrhove veje na sadnem drevju,
ako se je bila izmed njih glavna osrednja voditeljica
totalno odstranila, za nekoliko časa rodovitnejše po-
stanejo; a taka rodovitnost je pa le začasna in ne
stalna. Neovrgljiva resnica je pa tudi to, da sadno
drevó, katero se je bilo iz začetka v svojem vrhu v
pravi kotel ali oprtovnik izgojilo, si iz tega prav
kmalu po svojih naravnih svojstvih izvod naravnost
na kviško zagotovi, preskrbi, dožene in nezadrževano
v tem tudi doseže.

Prav kmalu prikažejo se na takem sadnem dre-
vesu ob izrastkih in upogibih vej njegovega umetno
izgojenega vrha brezštevilni vodeni poganjki; njihova
rast umerjena je naravnost pokonci in je navadno jako
bujna; ne dolgo, in ti poganjki bodo ves drevesni živež
edino in le za-se — celemu ostalemu drevesu na škodo
— zahtevali. Takih poganjkov, ako so se uže precej
ukrepili, nam potem brez slabih nasledkov na celo
ostalo sadno drevo skoraj več totalno zatreti mogoče
ni. Odstranjena osrednja vrhova voditeljica dobila je
v njih svojega naravnega namestnika, kateri je na
njenem mestu domačemu sadjerejcu hud in neizpros-
ljiv osvetitelj.

Kedar se kotlasta oblika drevesnega venca (vrha)
v vseh svojih delih na vse kraje dobro razraste, je
njeno razredjevanje za domačega sadjerejca navadno
in skoraj vselej prava priglavica; dostikrat sam ne
vé, kaj naj bi pustil, kaj naj bi skrajšal in kaj naj
bi popolno odstranil, da bi s tem takemu drevesu vsaj
kako pošteno „figuro“ v njegovem vrhu priredil in za-
gotovil. Ako hočemo takemu drevesu v poznejših letih
vendar-le nekoliko prvotne oblike v njegovem vrhu
ohraniti, nas stane to vsakoletnega in sitnega dela;

slednje leto treba je predolge in povešene veje na go-
tovih mestih skrajševati, druge take potrebne veje v
pravilno rast naravnati in privezovati, a iz vsega tega
truda in prizadevanja nam slednjič od takega drevesa
gledé oblike drugega ne ostane, nego prava „drevesna
pokveka“; pokveka pa gotovo nikdar in nikoli zaže-
ljenega dobička in prave koristi donašati ne more,

(Dalje prihodnjič.)

Poziv.

P. n. gospode, koje je podpisani odbor naprosil z
dopisom od dné 30. septembra t. l., da bi mu blago-
volili naznaniti, kako se je obnesla letošnja letina v
dotičnem okraji, nam pa še odgovorili niso, uljudno
prosimo, omenjeno poročilo kmalu blagovoljno poslati.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 18. novembra 1884.

Razpis

službe vrtnarja na poskuševalnem vrtu c. kr.
kranjske kmetijske družbe v Ljubljani.

Prosilci za to službo, v katero je 1. januarija 1.
1885. vstopiti, in s katero je združena plača letnih
400 gold. ter prostim stanovanjem obstoječim iz sobe,
kuhinje in drvarnice, naj se izkažejo s spričali o teo-
retičnem in praktičnem znanji kmetijstva, posebno sad-
jarstva. Popolno znanje slovenskega jezika je neob-
hodno potrebno.

Prošnje se imajo predložiti podpisanemu odboru
do 15. decembra t. l. ter naj se jim priložijo izvirna
spričala.

Centralni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 9. novembra 1884.

Karol baron Wurzbach-Tannenberg,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Šolske stvari.

Prememba šolske postave za Kranjsko.

(Dalje.)

Mi smo tedaj postavljeni pred to alternativo, ali se
enkrat za vselej odreči prikladi južne železnice za nor-
malno-šolski zaklad, ali pa odpraviti izjemo ljublan-
skega mesta, in tedaj, gospôda moja, se jaz usojam
vprašati, kako bi mogli mi stopiti pred svoje volilce, s
kakimi obrazi bi se jim morali pokazati, če bo nam
vest očitala, da smo tako gospodarili z deželnimi pri-
hodki, z deželnim premoženjem? Sleherni, tudi zadnji
volilec bi lahko stopil pred najboljšega izmed nas in
mu očitno v obraz rekel: Vi niste vredni našega zau-
panja, lahkomišelnost ste gospodarili z deželnim imetjem,
lahkomišelnost ste napravili deželne dohodke! (Dobro-klici na
levi. — Bravo-Rufe links.) Da je položaj normalno-šol-
skega zaklada in vsled tega tudi položaj deželnega šol-
stva, skoro bi dejal v obupnem stanju, gospôda moja,
zato se sklicujem le na proračun priloge 8., katero Vam
je izročil deželni odbor. Te številke imajo neko grozo-
vito zgovornost in jaz moram reči, da vse spremembe
v našem šolstvu, vse reforme — in reform je precej